

BASIN BİLDİRİSİ**KADIKÖY CAFERAĞA MAHALLESİ DOLGU KIYI ŞERİDİNDE İNŞAAT PROJESİ**

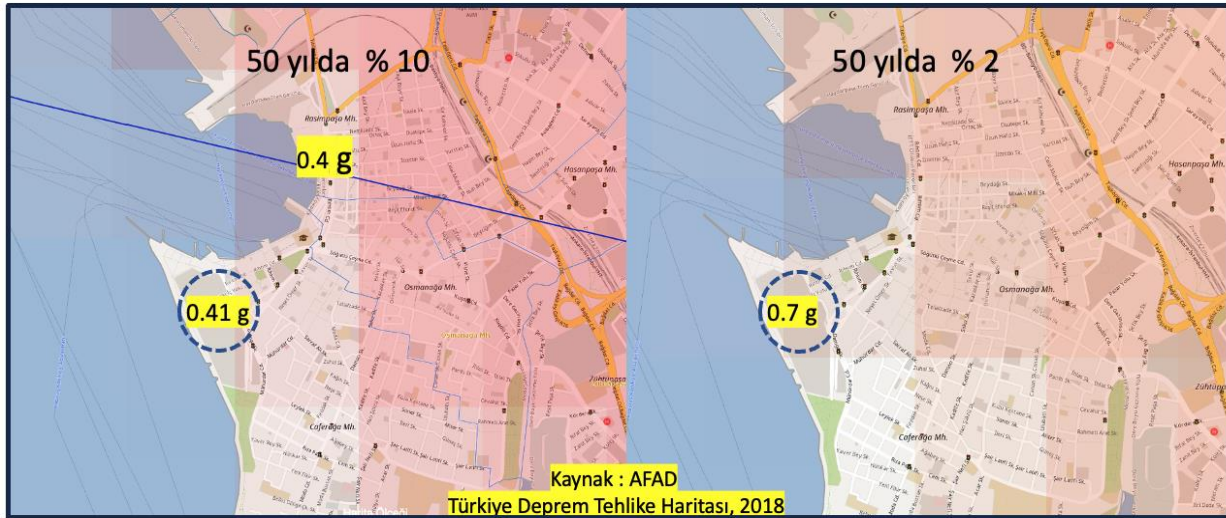
Kadıköy, Caferağa mahallesinde ekli haritada gösterilen ve halkın yeşil alan ve otopark olarak kullandığı kıyı kenarındaki dolgu alanda (Şekil 1) cami inşası projesi 2015'te yılında gündeme gelmiştir. 2017'de İstanbul V No'lu Koruma Kurulu'nun planları onaylamasıyla adım atılan proje, Kadıköy Belediyesi tarafından dava edilmiştir. Kıyı kenarı dolgu alana yapılması planlanan bu cami projesi, bilirkişi raporuna dayandırılarak 2024'te iptal edilmiştir. İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesi, 15 Aralık 2025 tarihli kararla iptali bozmuş ve davanın reddine hükmetmiştir.

Söz konusu alan denizden kazanılmış yapay dolgudan oluşan bir alandır.

Coğrafyacılar, kıyı ve kıyı mekanını oluşturan alt parçaları şöyle tanımlamışlardır:

- Kıyı: Kara ile denizin temas noktalarının birleşmesinden meydana gelen ve bir çizgi boyunca uzanan şerit.
- Kıyı Bölgesi: Falezlerin gerisinden başlayarak karaların içerisine doğru uzanan ve genişliği kesin olarak tanımlanamayan bölge.
- Kıyı Şeridi: Deniz ve göl sularının en alçak oldukları zaman çekildikleri sınır ile falezlerin tabanı arasında kalan şerit.

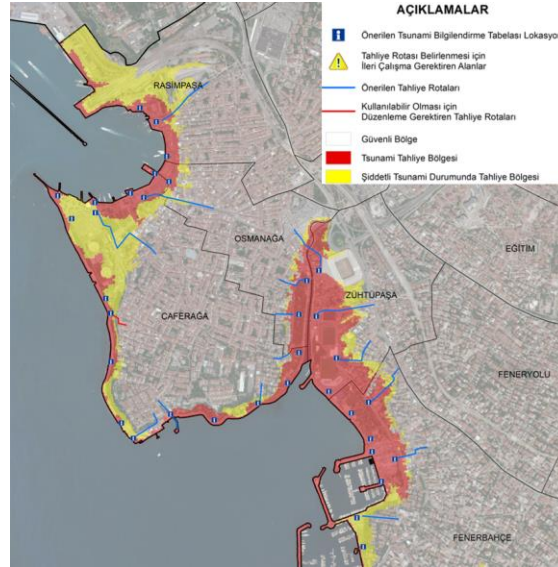
Bu tanımlar doğal olarak oluşmuş kıyı morfolojisi için geçerlidir. Doğal kıyılar milyonlarca yılda jeolojik tarih boyunca, deniz-kara girişimi sürecinde oluşmuş alanlardır. Coğrafik ve jeolojik yapıya göre doğal dolgu veya kaya morfolojisinde oluşmuştur. Ancak, Kadıköy'de sahil bölümünde otopark olarak kullanılan alan jeolojik ve doğal bir süreçte oluşmuş doğal bir kıyı yapısı değildir. Söz konusu alan yıllar önce yerel yönetim kararları ile doldurulmuş yapay dolgu alanlarıdır. Bu alanlar suya doygun, depremde yanall yayılma (lateral spreading) ve tsunami baskın tehlikesine açık alanlardır. Üzerindeki yapıların deprem sırasında risk katsayısı çok yüksektir. Kalıcı yerleşmelere izin verilmez.

Şekil 1. Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği'ne göre alanın tasarım ivme değerleri (AFAD)

2018 yılında yürürlüğe giren yeni Türkiye Deprem Tehlike Haritasına göre söz konusu yerin 50 yılda %10 aşılma olasılığına göre 0.4g, 50 yılda %2 olasılıkla 0.7g maksimum yatay ivmeye maruz kalacağı anlaşılmaktadır (Şekil 1). Ayrıca bu değerler, alanın sağlam zemin olarak adlandırdığımız kaya türünde olması için geçerlidir. Halbuki, cami yapılması düşünülen alanda üstte 10 metre dolgu ve bu dolgunun altında ise plaj kumu ve suya doymuş bir zemin vardır. Böyle bir zemin sıvılaşma alanı karakterindedir ve bu tür zeminler, Türkiye Deprem Yönetmeliği'ne göre ZE veya özel araştırma yapılması gereken ZF türü zemin sınıfına girer. Taşıma gücü düşük bu tür alanlar, sıvılaşma ve deprem yer hareketini aşırı büyütme potansiyeli çok yüksektir ve genellikle imara kapalı alanlardır. Bu tür zeminlerde yapılacak yapıların deprem sırasında hasar riski çok fazladır.

Ayrıca, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Zemin ve Deprem Müdürlüğü'nün 2018'de Boğaziçi Üniversitesi ve Ortadoğu Üniversitesi uzmanlarına yaptırdığı etütlere göre Cami Projesinin tasarlandığı alan Tsunami baskın alanı içerisinde kalmaktadır (Şekil 2).

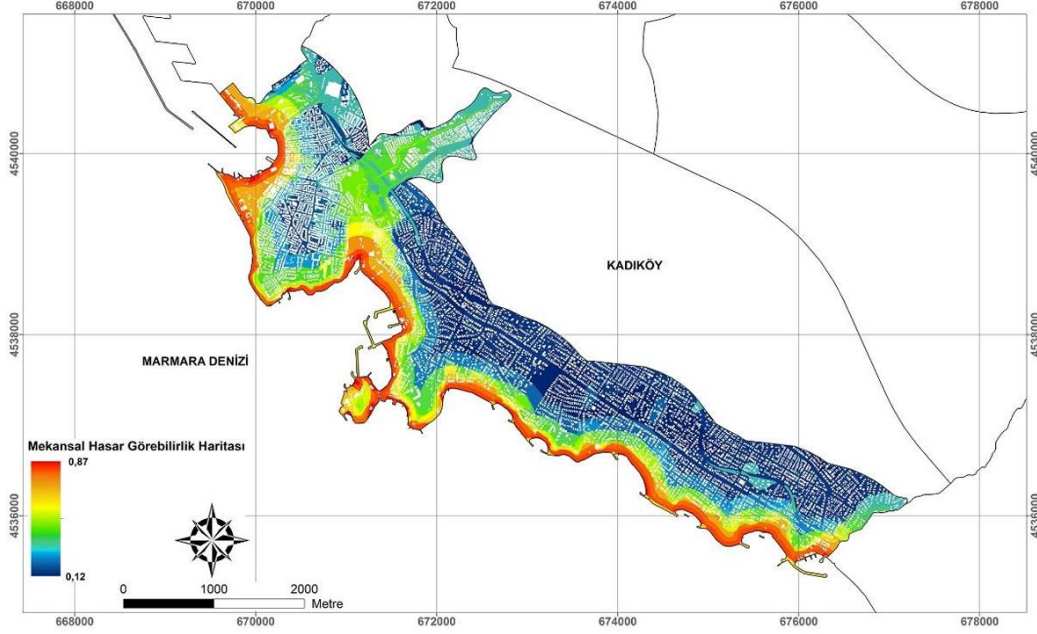
Şekil 2. Proje alanı ve tsunami tehlikesi (İBB, DEZİM)

Deprem sırasında söz konusu alanda beklenen tsunami su basma seviyesi en az 5.2 metre, su basma alanı ise 147.000 metrekaredir (Tablo 1).

Tablo 1. Kadıköy İlçesi Mahalle Bazlı Su Basma Analizi Sonuçları (İBB, DEZİM)

Mahalle	Maksimum Su basma derinliği	Ortalama Su basma derinliği	Su basma alanı (m2)	Toplam Mah. Alanı (km2)	Su basma alanı %
FENERBAHÇE	7.79	1.60	446.900	1.689	26.47
ZÜHTÜPAŞA	4.23	0.85	142.250	0.664	21.42
CADDEBOSTAN	6.46	1.99	294.625	1.663	17.72
SUADIYE	6.25	1.58	207.100	1.483	13.97
BOSTANCI	7.23	2.06	229.150	1.780	12.88
OSMANAĞA	3.26	0.89	65.475	0.540	12.13
CAFERAĞA	5.25	0.84	146.800	1.247	11.77
RASİMPAŞA	3.43	0.49	57.625	0.834	6.91

Yine aynı araştırma raporuna göre deprem sırasında oluşacak tsunami nedeniyle kıyı yapılarında önemli hasarlar ve kayıplar öngörülmüştür (Şekil 3).

Şekil 3. Tsunami nedeniyle oluşacak hasar görülebilirlik haritası (İBB, DEZİM)

Yapay dolgu alanlarında yapılaşmaya gidilmemelidir. Bu tür alanlarda bulunan ya da yeni yapılacak yapılar, İstanbul'un deprem ve tsunami tehlikelerini riske dönüştüren, doğa olaylarını afet haline getiren alanlardır.

Saygılarımızla,
TMMOB JEOFİZİK MÜHENDİSLERİ ODASI
İSTANBUL ŞUBESİ

KAYNAKLAR

İBB, DEZİM. İlçe Tsunami Bilgi Kitapçıkları, <https://depremezmin.ibb.istanbul/tr/ilce-tsunami-bilgi-kitapcıkları>

AFAD, Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği ve Türkiye Deprem Tehlike Haritası